Lennart Olausson

En intervju av Julia Peralta

11 december 2007

Intervju 35

Från matematikmaskin till IT

Denna intervju har genomförts inom ramen för projektet Från matematikmaskin till IT som är ett samarbete mellan Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria vid KTH, Dataföreningen i Sverige och Tekniska museet finansierat av Riksbankens Jubileumsfond och Stiftelsen Marcus & Amalia Wallenbergs minnesfond. Originalinspelning och transkript finns tillgängliga på Tekniska museet i Stockholm. Intervjun bör refereras på följande sätt:

Lennart Olausson, intervju från 2007 av Julia Peralta, Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH, Stockholm.

Nyckelord: Kommundata, Kommunförbundet, Stadsförbundet, Tieto, Tieto Enator, Aditro, Celsiusconcernen, Svenska Sirius IT, IBM, UNIVAC, UNIX, Data Point, systemutveckling.

Abstract

This interview with Lennart Olausson was conducted at Celsius in Stockholm by Julia Peralta on 11 December 2007. It looks at Olausson's work experiencies at the Swedish Association of Local Authorities and Regions and the introduction and implementation of IT-technology in the municipal level in Sweden during the early seventies. In this interview Olausson also shares with us his opinions and knowledge of the formation of *Kommundata* which was a central instrument in the development of the first computer software programs used within the municipal administration. Finally he goes on to tell us about how important parts of Kommundata was taken over by Celsius in the nineties and became later Tieto Enator and Sirius IT.

Informant: Lennart Olausson
Intervjuare: Julia Peralta
Tid: 11 december 2007
Plats: Stockholm

Julia Peralta: Vi kan börja med dig, om du berättar om din, bakgrund, var du är född, vad du har läst för någonting, vad du har för utbildningsbakgrund, sedan kan vi bygga vidare på det.

Lennart Olausson: Ja, just det. Ja. Lennart Olausson heter jag och jag är född 1945 och jag är född i Strömstad kommun, västra Sverige, där är jag också uppväxt. Jag kom faktiskt in i den här branschen genom att intressera mig för programmering när jag gjorde militärtjänst i Uppsala. Då var det på det sättet att det fanns, man hade kvällskurser som man kunde läsa och eftersom man, jag hade gott om tid då när jag gjorde militärtjänsten, tycker jag, på kvällarna så kunde jag utnyttja tiden på ett effektivt sätt så, då läste jag en ettårig utbildning på Uppsala Universitet som handlade om programmering i AUTO-CODER för IBM-datorer.

Julia Peralta: Okej, när var det?

Lennart Olausson: Det var alltså 1964. Innan dess så hade jag arbetat ett år ungefär på en hålkortsavdelning på Västra Sverige Slakterier i Uddevalla. De använde då hålkortsmaskiner för sin redovisning, de använde det för fakturering när det gäller leveranser och distribution utav sina slakteriprodukter, och för att betala lantbrukarna för levererat kött och så här. Där arbetade jag som hålkortsoperatör. I anslutning till det gick jag en utbildning, som var en företagsintern, i kalkylering. Började bli intresserad av programmering. Därav kom intresset när jag gjorde militärtjänsten att jag ville lära mig mera om programmering. Den utbildningen som fanns på den tiden när det gällde ADB, utbildning som fanns hos leverantörerna. Leverantörer som typ IBM och andra tillhandahöll. Det här var en IBM-lärare som i universitetets regi arrangerade den här utbildningen. Den tog väl ett år. Jag stannade kvar och hade lite extrajobb i Uppsala så jag kunde slutföra utbildningen innan jag slutade. Sedan, efter det, så kände jag att jag ville gå vidare, att inte arbeta med hålkortsmaskiner längre utan att komma in och börja arbeta med riktiga datorer, och börja med programmering. Då sökte jag arbete i Stockholm. Tänkte flytta till Stockholm för det var ju här det fanns störst utbud.

Julia Peralta: Då var du klar -65?

Lennart Olausson: Ja, jag var klar -65 ja, så att 1965, den 20 september 1965, knepigt, sådana här årtal minns man, 20 september 1965 då började jag på, på Stadsförbundet här i Stockholm. Det var ju en intresseorganisation för samtliga städer i landet. Det fanns på den tiden ett Kommunförbund och det fanns ett Stadsförbund och Stadsförbundet hade då alldeles nyligen tagit beslut om att man skulle bygga upp en gemensam datacentral för landets städer.

Julia Peralta: Jaha, okej, så det var inte Stockholms…

Lennart Olausson: Nej, inte Stockholm stad … utan det var samtliga övriga städer. De stora städerna hade vid den tiden, typ Stockholm och Göteborg, Malmö, Västerås, Umeå, och, några till, hade börjat bygga upp egen verksamhet. Men det var ju, det var ju ingen verksamhet som kom till gagn då för de medelstora och mindre städerna. Därför intres-

serade sig Stadsförbundet för det här. Man gjorde en enkät till alla städerna för att efterhöra intresset för att dra igång en gemensam verksamhet och bygga upp en gemensam datacentral. Svaret på den enkäten var positivt så till vida att det var väldigt många som var intresserade utav att Stadsförbundet skulle engagera sig i ADB-utvecklingen. Därför tog Stadsförbundet ett sådant beslut och det var där jag kom in, då man började att rekrytera, personal. När jag kom in i september, då hade precis de första datorerna levererats från UNIVAC, som levererade stordatorer, och då började vi uppbyggnaden utav ett antal system som var skräddarsydda system för städerna.

Julia Peralta: Okej, och det var, det var samma system för alla?

Lennart Olausson: Samma system för alla, ja, just det. Det första systemområdet som var aktuellt, det var då utbetalning utav barnbidrag. Och det här, det systemet togs fram faktiskt innan vi hade några datorer inom Svenska Stadsförbundet så att vi hade ett samarbete med ett norskt företag som hade likartad utrustning som vi hade skaffat så att bearbetningarna utav svenska barnbidragen, de gjordes i Norge. Vi skickade hålkort dit och sedan så bearbetas det där och så fick vi resultaten tillbaks till Sverige igen innan vi hade egen utrustning i Sverige. Men sedan så byggdes det upp ett antal system, från och med -65 och framåt och det var ju, som jag har nämnt, barnbidrag, sedan hade vi för ekonomisk redovisning, ett system för löner, redovisning, löneutbetalningar. Vi hade system för att debitera el, vatten och renhållningsavgifter, eller konsumtionsavgifter kallar vi det för, det fanns system för hyresredovisning eftersom kommunerna eller städerna hade också egna fastighetsbolag som hyrde ut lägenheter. Det var ett antal bassystem som utvecklades där, -65, -66 och sedan så började de då att implementeras.

Julia Peralta: Ja. Jag tänkte på till exempel Västerås Datacentral.

Lennart Olausson: Ja.

Julia Peralta: De hade ju liknande, uppgifter, de arbetade på liknande sätt.

Lennart Olausson: Ja.

Julia Peralta: Så ni, konkurrerade ni med varandra?

Lennart Olausson: Ja, det kan man ju delvis säga men, de större städerna som Stockholm och Malmö hade ju enbart liksom den egna staden som sin kundbas eller användargrupp. Däremot så var det lite annorlunda i Västerås, för Västerås Stad, de hade ju också ett fokus att hjälpa andra kommuner eller städer, i Västmanland, och då kan man ju säga att där blev det ju en konkurrenssituation mellan Västerås, och Stadsförbundets verksamhet. Längre fram i tiden blev den ju än mer tydlig. Men, man kan väl säga, inledningsvis var det ju så väldigt mycket som var ogjort så att vi som jobbade med det här, vi upplevde ju inte direkt någon konkurrenssituation som vi gör idag, att kunderna går ut och frågar efter flera alternativ och tar in anbud och offerter, utan, vi hade en modell, eller Stadsförbundet hade en modell för anslutning till den här datacentralen. Eftersom Stadsförbundet som intresseorganisation investerade i att ta fram de här systemen för redovisning och löner som jag har nämnt, så var det ju den investeringskostnad som skulle täckas, den investeringskostnaden täcktes då på det sättet att städer som var intresserade av att nyttja de här systemen betalade en så kallad anslutningsavgift som då var tre kronor per invånare, och när man hade betalat den, avgiften, då fick man tillgång till de här systemen, systemen kördes på en gemensam dator i form av en servicebyrålösning. Det var

ett sätt att finansiera själva systemutvecklingen, sedan fick man ju betala den löpande driftkostnaden, baserat på de produktionsvolymer som man hade, antal löntagare, antal bokföringstransaktioner, antal hyresgäster och så vidare.

Julia Peralta: Så, de fick en räkning helt enkelt, städerna som nyttjade datacentralen?

Lennart Olausson: Ja, just det, ja. Den här verksamheten, ur Stadsförbundets synvinkel så skulle ju verksamheten vara självkostnadsfinansierat. Kostnaderna skulle ju täckas med de intäkter som kom in och de var då i form av sådana här anslutningsavgifter och sedan var det löpande driftintäkter då.

Julia Peralta: Kommer du ihåg ungefär hur många städer [som servades genom] den här datacentralen som du jobbade vid.

Lennart Olausson: Ja, det var ju så att 1965 då var det ju enbart städer men sedan 1968 så blev det ju enbart kommuner utav alltsammans så då gick dåvarande Stadsförbundet och Kommunförbundet samman och då bildades det nya Kommunförbundet, och då bildades också Kommundata.

Julia Peralta: Stadsförbundet och…

Lennart Olausson: Och Kommunförbundet.

Julia Peralta: …de går ihop då -67?

Lennart Olausson: Ja, just ja, för då fanns, ja då heter det kanske Landskommunernas Förbund, för alltså, Landskommunerna hade ett förbund och städerna och köpingarna hade ett förbund som hette Stadsförbundet, sedan gick de där, tillsammans. Jag tror det var 1968 som det där skedde. Och då bildades alltså Kommundata.

Julia Peralta: Då bli det, det nya Kommunförbundet och Kommundata.

Lennart Olausson: Ja, det var ju så att Stadsförbundet och Landskommunernas Förbund gick tillsammans i ett nytt förbund som hette då, Kommunförbundet. Det nya förbundet ägde då ett databolag som hette Kommundata, så förbundet var ju ägare till 100 procent utav Kommundata vid det tillfället. och det var ju det att man ville driva den här dataverksamheten i aktiebolagsform, av det skälet att det här var ju en affärsdrivande verksamhet. Vi skulle ju generera intäkter som täckte de kostnader vi hade, till skillnad från förbundets verksamhet som var medlemsfinansierad. Den är ju en intresseorganisation som medlemsfinansieras och där betalar ju kommunerna och städerna, en avgift som är relaterad till antal invånare och inte till den servicen man tog ut från förbundet. Därför ville man göra den här dataverksamheten till en affärsdrivande verksamhet som drevs i aktiebolagsform. Och därav så blev det ett aktiebolag som då fick namnet Kommundata, jo, det var nog 1968, som den här…

Julia Peralta: Som Kommundata bildades…?

Lennart Olausson: Som det bildades, ja.

Julia Peralta: … Kommundata, men Kommunförbundet också. De tillkommer samtidigt?

Lennart Olausson: Ja, precis, det här samgåendet mellan Landskommunernas Förbund och Stadsförbundet och bildandet av Kommundata, det skedde samtidigt.

Julia Peralta: Man bildade Kommunförbundet och Kommundata på samma gång.

Lennart Olausson: Ja, det nya Kommunförbundet och Kommundata på samma gång, ja.

Julia Peralta: Okej, -68.

Lennart Olausson: Ja. Och sedan frågade du lite grand hur det såg ut när det gället antal kommuner som då, om man börjar från 1966 då var jag systemansvarig för ekonomisk redovisning eller ekonomisystem som vi idag säger. Det första året var det åtta kommuner som var med. Sedan skedde det en väldigt snabb tillväxt, så när vi kom fram till 1970 så fanns det knappt 100 kommuner…1975 så var det kommuner som hade dataredovisning, i landet, så det…

Julia Peralta: Det växer explosionsartat där.

Lennart Olausson: Det växer väldigt, ja, just det, otroligt snabbt. Och samma var det ju med, om man tar, lönesystem 1966 så var det redan 28 kommuner som använde sig utav ADB för lönebearbetningar och går vi fram till 1975 så var det 168 kommuner. Motsvarande utveckling var det på de här andra systemområdena som de arbetade med. Så det var ju, det var ju en otrolig expansiv period alltså, när jag kom in i Stadsförbundets dataverksamhet. 1965, då var vi 11 anställda på den här dataenheten.

Julia Peralta: Som ansvarade för var sitt system, om man säger så?

Lennart Olausson: Ja, just det. Vi var ju väldigt få som, jag tror jag hade en eller två programmerare som jobbade tillsammans med mig för det här ekonomisystemet vi tog fram. På motsvarande sätt var det ju i de här andra områdena. Sedan hade vi ju en maskinhall med operatörer, men vi fick ju göra mycket arbete själv, eftersom det var batchkörningar på den tiden. Och när man testade programvaror och sådant där så var det ju hålkort. Vi skrev ju all kod då, vi kodade ju på blanketter, datablanketter och sedan så stansades ju de här instruktionerna i hålkort och sedan så lästes ju de där in i datorn för att köra tester. Det kunde vi inte göra när vi körde produktion för produktionen prioriterades ju under dagtid och en del fram på kvällen, och i bästa fall kunde man ju få någon test genomkörd, en test per dag eller något liknande, men ville man göra riktigt effektivt då var det ju att jobba under nattetid, när maskineriet inte var belagt med produktion. Det var ju det mest effektiva sättet och speciellt sedan när man hade stora bearbetningar med mycket register eller man hade många bandstationer som skulle användas var det ju väldigt mycket monterande utav magnetband då, och för att kunna köra många tester ville man inte riva ned magnetbandet för varje gång, utan vill man ju köra en test och så analysera den och så testa om igen, och då var ju natten väldigt bra att göra det på för då fick man jobba i lugn och ro. Då var det ingen annan produktion som gick.

Julia Peralta: Det var mycket jobb dygnet runt, om man säger så?

Lennart Olausson: Ja, just det. Jo, jag vet ju att man, jag jobbade liksom dag och natt och så dagen därpå och så även fortsatte, när det var som mest intensivt vad. Så egentli-

gen, med dagens utvecklingsmiljö så är det ju, kan man inte tro att det är sant att man har sådana verktyg som vi har idag. Det är beundransvärt att det överhuvudtaget fick fram några system alltså som fungerade med tanke på de verktyg som står till buds när vi utvecklade det här.

Julia Peralta: Ja, med förutsättningarna som fanns.

Lennart Olausson: Och sedan var det ju tekniska problem med hålkortsläsare som hoppade över hålkort och felläsningar så, även om programmen gick bra en gång så kunde de ju kanske missa nästa gång på grund utav att instruktionerna lästes in fel, nu blev det ju bättre när programvaran lades upp på magnetband och man gick in med ändringar i programmen, ändringarna registrerades på hålkort då, ja.

Julia Peralta: Men Lennart, hur många var det som jobbade, 11 anställda?

Lennart Olausson: Ja, just det, 11 anställda från 1965 då när jag kom dit, ja.

Julia Peralta: Totalt var det 11?

Lennart Olausson: Just det.

Julia Peralta: Så där, bland de här 11 så fanns det också hålkortsoperatörer?

Lennart Olausson: Ja, ja, men det var ju få då. Vid den tiden, alltså, då var vi ju väldigt, det var ju precis i, sedan rekryterade vi ju, flera efterhand

Julia Peralta: Hur många programmerare fanns det med dig. Kommer du ihåg, eller hade du, du kanske hade huvudansvaret för programmeringen?

Lennart Olausson: Nej, nej. Vi var ju, nej, vi var inte uppdelade så då, utan då var vi uppdelade på systemgrupper. Så att vi var några stycken som jobbade med varje systemområde. Jag började att programmera för det här ekonomisystemet, och så var det en som hade jobbat med systemarbetet innan jag kom, men sedan blev han chef för hela systemavdelningen och då fick jag ta ansvaret för den här redovisningsdelen. Då hade jag väl, då var det två programmerare som jobbade tillsammans med mig, men jag programmerade ju också, fast jag hade också ansvaret för…

Julia Peralta: Systemutveckling?

Lennart Olausson: Systemutveckling, ja.

Julia Peralta: Men, i den här systemavdelningen, om man säger så, hur många var det som jobbade då, av de här 11, halva gänget?

Lennart Olausson: Ja, lite mer var det nog. Vi var nog, jag skulle tippa på att vi var nog en sju, sju eller något sådant där. Det var nog inte mer än tre, fyra stycken som jobbade i maskinhallen. Vi hade ju inte kommit igång så mycket med själva produktionen på den tiden.

Julia Peralta: Ja, och sedan?

Lennart Olausson: Men sedan så ökade ju…för sedan blev det ju tvåskifte i maskinhallen och det är klart då fick man ju anställa dubbla skift och då blev det ju flera operatörer och i takt med också att fler kunder kom in så ökade vi ju också på underhåll, programunderhåll och programutveckling, det finns mera data om det.

Julia Peralta: … fanns det några kvinnor som jobbade med dig

Lennart Olausson: Inte då, 1965, men i senare skede, när vi kom fram på 70-talet så kom det ju in kvinnor också som programmerare. Men det var ju rätt så mansdominerat.

Julia Peralta: …Kommer du ihåg någonting av hur man resonerade, hur man tänkte på den här tekniken, för den var ju ändå ganska ny och just det här med beslutet att jobba med ADB-teknik inom liksom kommunerna och städerna. Fanns det överhuvudtaget någon som ifrågasatte det här eller det bara gick av sig självt, hur upplevde du det?

Lennart Olausson: Ja, det, jag menar, det var ju så tidigt det här med datamaskiner, det var ju lite hokus pokus. En del tyckte väl att det var, ja, både spännande men också en del som tyckte att det kanske var lite obehagligt. Jag vet att vi hade en speciell information som vi gick ut med till våra kunder med ”datamaskinen i samhällets tjänst” och ritade, hade lite illustrationer runt omkring det här för att göra det här så, ja, tilltalande som möjligt. Men det som väl var, jag upplevde nog inte något stort motstånd, till exempel utöver att bearbeta löner och redovisning och så, men däremot när vi kom in på personuppgifter inom den sociala sidan, men det, då kommer vi ju framåt i åren…

Julia Peralta: -70 något.

Lennart Olausson: … så då, ja, just det, då är vi ju längre, ja, början på 70-talet när vi började bygga upp sociala system, då, var det ju en rätt så intensiv debatt runt omkring, som integritetsfrågor, skall man lagra persondata om socialbidragstagare och risken för att data kommer i orätta händer. Och vi distribuerade ju vid den tiden, informationen över post, det var ju i form utav datalistor och även in-data till oss var ju, det gick ju inte, terminalledes, utan det gick ju postledes för all in-data initialt. Där kan man säga, där skilde sig då Stadsförbundet lite från de andra, vi hade aldrig någon hålkortstid, för vi gick direkt in på att använda oss utav hålremsa som in-datamedia. Och skälet till det var ju att, i kommunerna så fanns det bokföringsmaskiner som man hade använt sig utav från NCR, Olivetti och andra, också andra leverantörer, och de användes för bokföring och de användes för löneuträkningar och liknande, och då kunde man koppla till stansaggregat till dem så man kunde få ut hålremsa. För Stadsförbundets del och för våran del i Kommundata så valde vi alltså att använda hålremsan som in-datamedia, så kommunerna de registrerade alla sina uppgifter på sina bokföringsmaskiner och stansade, kan man säga, på den här hålremsan. Sedan skickas den in till oss via post och så bearbetade vi i våra datorer och sedan distribuerade vi resultaten tillbaks i form utav datalistor, journaler och, ja, även räkningar och inbetalningskort. När det gäller den typen utav media, och runt omkring den här hanteringen att man registrerar uppgifter om socialbidragstagare och det skickas på post finns risken att det kommer på avvägar, och, ännu värre att bearbeta material som datalistor, som också går via post, hur säkert är det då att inte den här typen av information inte kommer i orätta händer. Det fanns en debatt, tveksamheter, skall verkligen information om våra socialbidragstagare, skall det lämna kommunen, är det inte sådant som vi skall ha inom kommunens väggar och ha full kontroll över. Däremot så var det inte så känsligt när man pratade om löner, redovisning, barnbidrag och sådana där uppgifter, men just på sociala sidan, där var det en sådan diskussion.

Julia Peralta: Var det en diskussion som fördes på en, vad skall man säga, på en övergripande nivå i samhället eller … både och, också liksom, från kommunens sida, från de anställda på sociala sidan?

Lennart Olausson: Ja, men även i samhället. Jag föreläste en del på Socialhögskolorna under 70-talet, och bland studenterna var också den här frågan väldigt het runt omkring den personliga integriteten. Skall man överhuvudtaget registrera data om socialbidragstagare. Så det var inte enbart kommunerna, utan, den debatten fanns ju i samhället, om riskerna.

Julia Peralta: Men det var alltså, ja, väldigt mycket socialarbetarna som tog upp det här?

Lennart Olausson: Ja, ja just det, väldigt mycket. Ekonomerna…man bekymrade sig inte så speciellt mycket om det, men just socialarbetarna och de som läste på sociala linjen på Socialhögskolan, de var väldigt fokuserade runt omkring de här frågorna.

Julia Peralta: Fanns det andra tveksamheter runt omkring tekniken?

Lennart Olausson: Vi hade ju en hel del problem, kan man säga, på den där tiden med hålremsorna. Jag kommer ihåg, Visby Kommun, eller Visby Stad som var med tidigt 1966. De hade köpt nya sådana här hålremsstanser från Olivetti och de levereras med båt. Tydligen så var det hård sjögång så de fick sig väl en del törnar den där utrustningen, på vägen ut till Gotland. De registrerade väldigt mycket innan de skickade in material så jag tror de hade registrerat nästan ett kvartal så vi fick in otroligt mycket material. Vid första bearbetningen visade sig att det var felaktigheter i de här, stansarna vilket gjorde att det blev misstämningar i dagbokföringen. Då bokade vi upp de här differenserna på genomgångskonton som sedan skulle rättas vid ett senare skede. Det blev väldigt tokigt så att i det här fallet så vi fick liksom kassera allt material och starta om igen och de fick registrera om allt material…från det här första kvartalet. Så där fanns det ju tveksamheter, vet jag, från andra kommuner, är det här tillförlitligt, fungerar det här, och, är det risk för mer arbete och det var ju många kommuner som drabbades, tyvärr, utav det här att den här tekniken var ju inte riktigt så väl utvecklad. Hålremsor som skickas med post, de ligger ute i väta och mycket, fick mycket hantverk när vi fick in det här om det var, remsor som vi. Vi hade strykjärn och vi höll på med det här och försökte att rädda så mycket data som möjligt. De första läsarna vi hade, de var från en dansk leverantör som heter GIER och de hade den egenheten att det inte var riktigt rätt urstansade på hålremsorna så kunde det komma lite papper som hakade upp sig när de här lästes in och då började läsaren att riva sönder remsorna. Ja, det var mycket problem så att säga, med det här…Just den här remstekniken. Och att det också hände att det försvann så att säga, posten, att, ja, när det skickades in till oss.

Julia Peralta: Kom bort?

Lennart Olausson: Det kom bort på posten. Jag hade på den tiden årliga sådana här sammanträffanden med våra kunder. Varje kommun hade en kontaktman när det gällde ADB-frågor för att samordna ADB-verksamheten inom kommunen och då hade vi kontaktmannaträffar varje år de här kontaktmännen och en sådan där stående fråga som var uppe och diskuterades, det var ju de här problemen med att det försvann data och det var fel på de här hålremsorna, så det var ett problem. Och det skapade förståss en viss tveksamhet till ADB-hanteringen överhuvudtaget då, men det var ju överkomligt. Så

småningom när vi kom fram till, var väl -72, så började vi utvärdera mikrodatorer. Och började då att registrera på magnetbandskassetter i stället och då var ju det här problemet ur världen. Men under den där första tiden när vi arbetade med hålremsorna så var det lite problematiskt, och det skapade en viss tveksamhet också att det blir ju ett och annat fel.

Julia Peralta: Teknikutvecklingen gick väldigt fort.

Lennart Olausson: Ja.

Julia Peralta: Alltså, och det förbättrades…

Lennart Olausson: Ja, väldigt snabbt. Och framför allt den stora förändringen för kommunerna, det var ju när vi hade utvärderat mikrodatorer som man kunde börja registrera på och datamedia gick över från hålremsorna till magnetbandskassetter. För då slapp du ju de här problemen att det vart fel i, felaktigheter vid inläsning och sådant där och dessutom kunde vi alltså lägga datakontrollen vid källan. Vi programmerade ju de här datorerna så att vi kunde verifiera och validera informationen när den registrerades och fånga felen direkt vid registreringstillfället. Det var ju en väldig stor framgång, i stället för att skicka in material och så några dagar senare fick man tillbaka fellistor som skall man rätta och skicka in rättelser. Så fick man kanske felaktigheter på det och så höll man på så här vad, att kunna ta felen direkt när man sitter och registrerar det…

Julia Peralta: Sparade tid?

Lennart Olausson: Det sparade tid och ökade förstås säkerheten enormt. Sedan öppnade vi också möjligheten då att kunna, dels skicka de här kassetterna på post men också att transmittera in de här över telenätet. Så att man också kunde skicka in materialet till oss, via tråd.

Julia Peralta: Tråd, alltså, terminal, typ, från terminal till terminal?

Lennart Olausson: Ja, ja, just det, och det var ju en, det var liksom en stor, ett stort steg som eliminerade en hel del utav de här in-dataproblemen. Fortfarande var det ju batchvisa körningar när väl materialet kom in så att, det var ju inte någon, någon realtidsbearbetning som man kunde se kontosaldon och sådant här direkt…

Julia Peralta: Direkt, nej.

Lennart Olausson: … direkt, nej. Men, men bara att veta att in-data som jag nu har registrerat är korrekt och är validerat så att det är läsbart och att den numeriska data, där det skall vara numeriskt och så vidare. Det var ju ett stort steg. Det här hände ju, kom in med den där, blev lite osäker på årtalet när vi startade med, jag vet att det finns i den här boken, finns det uppskrivet så att säga [Olausson tar fram en bok om Kommundata som han bläddrar i].

Julia Peralta: Ja, men det kan jag ta fram. Men om vi går tillbaka till de här tveksamheterna. Kommer du ihåg ytterliggare några?

Lennart Olausson: Nej, sedan var det ju, alltså, jag menar, tveksamheter mot förändring finns ju alltid, och de fanns ju då också, alltså, men vad är det för fel på det vi gör och på det sättet vi gör nu och varför skall vi gå över till det här, databokföring, man hade ju en viktig poäng, kan man ju säga, för den gamla tekniken, om man nu tar redovisning som exempel så hade man ju så kallade kontokort, och i de här bokföringsmaskinerna man hade så hade man ju lagt upp ett kort per konto och så stod de där i en vagga och när man då skulle kostnadsföra på ett konto så plockade man upp det här kortet så stoppade man det i maskinen och så förde man på kostnaden och så satte man tillbaks kortet igen och då var ju argumentationen att, ja, men vi har det ju väldigt bra idag, vi har ju faktiskt i realtid, vi kan ju bara ta upp ett kort och koda aktuella saldot, nu skall vi sitta och skicka in data till en datacentral och så kommer det listor en gång i månaden. Så det blir ju väldigt mycket mer inaktuellt än vad vi har i vårat nuvarande system, men samtidigt så bytte man också då kontoplan och så gick man över till en annan kontoplan, så man fick ju så mycket mera. Men just den här aktualitetskravet och aktualitetsbehovet som idag kan tyckas konstigt, men alltså, då var det ju batch och satsvis bearbetning och hade en tidplan där man tog ut rapporter och, kom det inte med den här månaden fick man vänta en månad tills man såg kostnaden nästa gång då.

Julia Peralta: Kontroll, alltså, känslan måste ju också ha varit lite att du hade ju ingen, om inte du kan se direkt…så har du ingen kontroll?

Lennart Olausson: Då har du ingen kontroll nej, och det var väl lite av det här alltså att när vi har data i våra egna vaggor och våra egna kort, då har vi ju både kontrollen och vi kan också ha aktualiteten, så det var ett utav de här motargumenten mot datoriseringen då. Men sedan kom, jag kan inte minnas direkt, om man skulle ta några andra skäl, så att säga, sedan fanns det ju det här på sociala sidan alltså, som hade med personlig integritet att göra däremot, av kostnadsskäl, det minns jag inte att det var någon diskussion, att det skulle vara något motstånd att det här var liksom kostnadsdrivande, och det här blir dyrt och stora investeringar att göra, för investeringarna för de kommunerna som använde sig utav Kommundatas tjänster då var ju rätt så små, för det var ju i de här registreringsutrustningen då man fick investera i, det var ju relativt måttfulla investeringar.

Julia Peralta: Ja. …, jag tänkte på det här med arbetsmiljöproblem, med skärmarna och dylikt…

Lennart Olausson: Ja, inledningsvis så var ju inte det något problem för då fanns det ju inga skärmar. Men sedan när det här kom då blev det ju ett. När vi kom med bildskärmar, för den första bildskärmen den var ju i storleksordningen kanske, åtta gånger 20 centimeter eller något sådant där, någon sådan här grön skärm, och det där var ju arbetsamt att sitta och registrera och titta i den här skärmen så då började ju det komma upp och sedan blev det ju ännu mera när bildskärmarna kom sedan, och att det blev väldigt intensivt arbete, framför allt de som satt och dataregistrerade åtta timmar om dagen. Det blev ju diskussioner om att man får försöka få variation i arbetsuppgifterna så man inte blir, att man inte sitter åtta timmar vid en bildskärm och dataregistrerar.

Julia Peralta: Det var inte bra?

Lennart Olausson: … det var inte bra, nej. Därför försökte man ju lägga upp arbetsprocesserna i kommunen på det sättet så att man inte, så länge man fortfarande hade dataregistrering i form utav massregistrering då blir det ju väldigt intensivt när man sitter vid sin skärm, till skillnad från om man använder ett system idag där man går in, jobbar

en stund och har andra att prata i telefon med och, ja, sköter andra uppgifter också. Men då var det ju massregistrering och det var den specifika uppgiften man hade att lösa. Så, så där, men sedan förbättrades ju skärmarna, dels blev det skärmarna större och sedan så småningom så kom Alfaskop och Ericsson med bruna skärmar och de här gröna, ettriga, skärmarna, försvann ju bort då. Sedan var det ju även de fackliga organisationerna som engagerade sig i det här med SKTF, ställa krav så att säga, men då är vi ju, då är vi ju en bra bit framåt i tiden.

Julia Peralta: Framåt, är det 70-talet då eller?

Lennart Olausson: Ja, 70, 80-talet är vi nästan framme på.

Julia Peralta: Men jag tänkte på fackföreningsrörelsen, de fackliga organisationerna, var de inte [negativt inställda], om vi backar då till -60, fanns det inga negativa synpunkter från deras sida?

Lennart Olausson: Inte, inte som jag kan minnas…som var så där väldigt högljudda alltså…

Julia Peralta: De hoppade på tåget?

Lennart Olausson: Ja. Och på den tiden så var det väl heller inte så att, jag tror inte, om jag går tillbaks då till den här, när det här började, att man kunde säga att det skedde sådana rationaliseringar så att det blev friställningar och samtidigt så expanderade ju kommunerna så starkt, anställde ju, byggde ut sin verksamhet så, det vi nu pratar om, omstruktureringar och friställningar, det existerade ju inte då, utan, det arbetskraftbehov som fanns det sög ju upp också. Om det skulle bli någon övertalighet på något ställe så fanns det ju hela tiden nya arbetsuppgifter. Så att någon diskussion om att ADB hotar jobben eller något sådant där, den fanns ju inte då, inledningsvis som jag kan minnas.

Julia Peralta: Men, kom det någonsin den diskussionen, blev det någon diskussion om att arbetstillfällen skulle försvinna?

Lennart Olausson: Försvinna, jo, jo. Det gjorde det, jo, men då är vi ju, då har vi kommit fram en bit i tiden.

Julia Peralta: …, är det -70?

Lennart Olausson: Men, så där, samtidigt så expanderade ju kommunen och byggde ut sin verksamhet så det fanns ju en anställningstrygghet i kommunen fast man inte var, den diskussionen var det att man har inte anställningstrygghet på just den här arbetsuppgiften men man har anställningstrygghet i kommunen där man får vara beredd att kunna ta nya arbetsuppgifter. Så det var ju ingen som friställdes på grund utav datoriseringen då.

Julia Peralta: Utan, de fick nya arbetsuppgifter?

Lennart Olausson: Ja, fick nya arbetsuppgifter.

Julia Peralta: Om jag frågar dig, de, liksom, tre, säg de viktigaste förändringarna under den här perioden, när du började -65 och sedan fram till 80-talet, så här spontant, vilka var de…?

Lennart Olausson: Ja, en har jag nämnt redan då så att säga…och det, det är det här med in-datamedias utveckling från pappersburen in-data till magnetband vad. Det är väl den ena. Och den andra, det är ju att vi, övergången från satsvisa bearbetningar till bearbetningar i realtid. Det, det var ju en stor, det är ju ett väldigt viktigt steg, …Och det tredje möjligtvis då, så här spontant, skulle väl kunna vara, möjligheten, så att säga, till realtidsbearbetning. Realtidstekniken innebar ju också då att man flyttade över till användaren, kunna styra när man behöver ta ut information och vilken typ av information som man behöver ta ut. Så, alltså friheten för användaren, inte vara låst till en tidplan som en datacentral har satt upp och sagt att den 18 oktober då kommer det listor av det här slaget och den 20 oktober då får du det här och 23:e får du detta, till att kunna säga att jag styr själv när jag vill ta ut mitt material, det var ju en otroligt viktig förändring. Ja och då är det ju, alltså, realtid och terminaler det är ju, när jag säger realtid så tänker jag ju då på att då fanns det ju terminaler och man kunde med hjälp av terminalerna, så hade vi ju också ändrat bearbetningstekniken så det blir terminalbaserade system. Och, med hjälp av de terminalbaserade systemen så kunde ju också användaren styra, så att säga, flödet, när vill, när skall jag köra mitt bokslut eller, när skall jag ta ut mina rapporter, när vill jag göra uppdatering av mitt register.

Julia Peralta: Om vi tänker i termer av konsekvenser, vilka tydliga konsekvenser kan du se i samband med att tekniken började användas?

Lennart Olausson: En sådan konsekvens det är att man, genom att kommunerna var i en väldigt stark utvecklingsfas och man anställde mycket folk. Man, ja, man byggde ut sin kommunala service, man anställde folk så var ju en konsekvens att man klarade ökade volymer med bibehållen personal, alltså, datoriseringen innebar ju att man behövde ju inte expandera personalmässigt i administrationen som man skulle ha behövt om man inte hade haft datasystem då till, som hjälp då, det är ju en viktig, effekt.

Lennart Olausson: En annan konsekvens, det är väl det att med de ökande volymerna så skulle det vara svårt med att överhuvudtaget klara, så att säga, en administration på gammalt sätt, med papper och penna och, om man inte hade haft en möjlighet att bearbeta det här med hjälp utav datorer. Så jag tror volymerna och också de ökade kraven i samhället på redovisningsskyldigheter som lades på kommunerna vad, innebar ju också att det krävdes annan typ utav verktyg för att kunna hantera administrationen och klara, svara upp emot kraven. Jag vet det var, till exempel SCB, alltså, den typen utav, Statistiska Centralbyrån ställde krav på årlig kommunal finansstatistik och när den diskussionen, så sade jag, men ni har ju datorer, ni har ju datasystem, därför kan vi ta ut den här statistiken som skulle ha varit omöjlig om man inte hade haft datorer, så datautvecklingen, det fick, det blev en sådan konsekvens att man skruvade ju också upp kraven, att nu fanns det helt plötsligt verktyg som möjliggjorde att ta ut annan typ av data, samhällsinformation som man tidigare inte hade haft möjlighet att ta ut, eller det skulle ha blivit för kostsamt och för dyrt och för komplicerat då. Så jag såg väl ingen, om vi säger en konsekvens att, genom teknikens möjligheter så skruvades också kraven upp så att säga, på ökad kvalitet i, när det gäller samhällsinformation då.

Julia Peralta: Jag, kan tänka mig att det, hänger, hänger inte det ihop med en ökad kontroll också, och insyn?

Lennart Olausson: Jo.

Julia Peralta: I verksamheten.

Lennart Olausson: Jo. För ta, om du tar bara, alltså, SCB:s och så här så, då, den, ja både kontroll, förstås, kontrollbehov, men också då insynsbehov, hur mycket kostar verksamhet, vad har vi för servicenivå i vår kommun jämfört med andra kommuner och genom att också då, kommunerna hade samma system, det var förstås en stor poäng av att, genom Kommundata och med den anslutningen som kommunerna gjorde så hade vi ju enhetliga system att använda, och därmed också enhetliga rutiner i kommunerna. Det innebar ju också att, till exempel, rörlighet på personalsidan var väldigt lätt att flytta som redovisningskamrer från Tomelilla till Växjö för var det samma typ utav rutiner i kommunerna så, det kan man ju säga att det var ju också en viktig konsekvens.

Julia Peralta: Standardisering?

Lennart Olausson: Ja, ja just det, och man hade möjlighet också att analysera information och man visste hur, för att ta ut personalstatistik så var det ett enhetligt system, så ville man kontrollera att, vilken lönenivå har brandmästare i städer eller kommuner av den här storleken så fanns det en gemensam databas att hämta data ur. Och det var ju en ny möjlighet som inte hade funnits tidigare när all den här data låg i kort och olika typer av register lokalt då.

Julia Peralta: Om vi går tillbaka till dig då, plockar upp den tråden, när Kommundata bildas då blir du, du går över till Kommundata, eller du är kvar i organisationen fast…Då hette det Kommundata, vad får du för arbetsuppgifter då?

Lennart Olausson: Ja, då var jag systemansvarig för ekonomisystem eller ekonomisk redovisning som det hette. Och som systemansvarig där då kan man väl säga, om man jämför med idag så var jag väl mera produktansvarig, produktchef för området.Jag hade alltså ansvar till exempel för försäljning så att det kom in nya kunder, jag offererade, jag hade ansvar för utbildning, vi hade ju väldigt omfattande utbildningsverksamhet, var jag ansvarig för utveckling av systemet, och, även då arbetsledning utav programmerare låg ju i den här rollen. Och jag hade ju också ansvaret för den produktion som vi gjorde eftersom det var inte bara systemet utan vi skulle ju köra de här systemen i datahallen och vi skulle ju producera resultat till kunderna så jag var ju också produktionsansvarig, så det var ju ett väldigt intressant jobb genom att det var så mångfacetterat. Man fick följa liksom från att kunna verksamhetsområdet, träffa kunderna, förstå kundernas behov, omsätta det i system och sedan genomföra produktion till att leverera resultat, även, kan man ju klart säga att själva, systemområdet som sådan, vad vi åstadkom då om man nu jämför med ett modernt ekonomisystem idag så var det ju begränsat, men det var, själva ansvarsområdet var ju bredare genom att det ansvaret då, kan man säga, från ax till limpa, från att analysera ett kundbehov till att man också hade någonting att leverera, så det var i rollen, och då kallas jag för systemman även om man då hade det här lite bredare ansvaret så det var ju inte uteslutande systemeringsuppgifter som, man tänker sig i dagsläget. Sedan blev jag Kommundatas första kontaktman, eller kundkontaktman. Vi kom underfund med då att vi kan ju inte enbart ha tekniker som sitter hemma på kammaren utan någon måste ju ut och träffa och prata med kunderna och diskutera med dem och ta hand om problem och, intressera kunderna för det vi har att erbjuda. Då hette det kontaktman på den tiden, och i det jobbet så kan man säga, där låg ju försäljning, där låg ju ett serviceansvar, informationsansvar. Men när jag hade jobbat ett tag så insåg jag rätt så snabbt att det fanns ju ett väldigt stort behov utav ett förbättrad kontakt med användarna för att också kunderna skulle få ut mera utav de system som vi erbjöd. Då fick jag ansva-

ret för att bygga upp en sådan här grupp med kontaktmän och kundkontaktmän. Då kom jag på att, då skall vi ju rekrytera personer som kan kommunal verksamhet och som kan bli länken mellan tekniken och uppdragsgivarna. Då fanns det ju ekonomer som vi anställde från kommunerna, vi anställde socialsekreterare, vi anställde löneförättare, och sedan byggde vi upp den här verksamheten och den blev rätt så omfattande och väldigt omtyckt för då fick vi helt plötsligt personer som pratade kundernas språk och som inte pratade tekniskspråk i första hand, utan de var väldigt duktiga, de kunde applikationerna, men de kunde också, så att säga, hjälpa kunderna att utnyttja applikationerna på så bra sätt som möjligt och en huvuduppgift för de här kundkontaktmännen, det var ju då utbildning och information så vi hade en väldigt omfattande utbildningsverksamhet på den tiden i form utav då en kursverksamhet som vi bedrev. Då var det ju, företrädesvis så att man hade centrala kurser fast de var utspridda över hela landet, och det var ju grundkurser och det var fortsättningskurser, det var specialkurser för budgetsekreterare och sådana som jobbade med bokslut och…

Julia Peralta: Ja, vad handlade kurserna om?

Lennart Olausson: Kurserna de handlade om hur man använder de här systemen vi tillhandahöll, i den kommunala verksamheten, till exempel, bokslutsteknik. Då utgick vi ju ifrån och hur gör man bokslut med hjälp utav datasystemet. Då hade vi träning och grupparbeten och så fick man göra helt enkelt ett bokslut då med hjälp utav våra system. Eller, man fick lära sig att lägga upp ett personregister med hjälp utav vårt system, eller registrera sociala ärenden och…

Julia Peralta: Tekniken tillkommer, alltså, framför allt handlar det om USA och det hänger ju väldigt mycket ihop med, ideologi, det här med rationalisering, var det någonting som ingick i de här utbildningarna?

Lennart Olausson: Nej, inte…inte så att vi, alltså, man kan säga en del utav utbildningen ingick i att vi hjälpte våra kunder att organisera arbetet på så bra sätt och hur man lägger man upp de administrativa rutinerna. Fokus var inte hur man får ett optimalt utnyttjande och därmed kan rationalisera och kanske plocka bort och flytta arbetsuppgifter för att få en maximalt resursutnyttjande, utan vår fokus var mera att säga att så här använder man systemet för att lösa de här uppgifterna i kommunerna. Stadsförbundet eller dåvarande Kommunförbundet hade ju rationaliseringskonsulenter, och de var ute och jobbade med rationaliseringsfrågor, hur man kan slå ihop lönekontor, skolkontor, personalkontor och därmed uppnå vinster och här kan man spara anställda, här kan man spara en anställd då med hjälp utav datalöner så kan man ytterligare plocka bort två anställda. Men från datasidan så jobbade vi inte med det, men det fanns ju en rationaliseringsavdelning inom Kommunförbundet och de hade den uppgiften.

Julia Peralta: Jobbade ni ihop?

Lennart Olausson: Vi jobbade ju, jo, vi jobbade ihop, det gjorde vi för de såg ju rationaliseringsmöjligheter om man, valde, att bygga tekniklösningen på det här sättet och vi hade ett verktyg som vi intresserade rationaliseringssidan för. Genom att säga att det här verktyget skulle vi ju kunna använda på det här sättet och det skulle ju kunna ge de här effekterna i organisationen, men vi hade inte den uppgiften direkt från dataleverantörens sida utan det var då rationaliseringsavdelningen som gjorde.

Julia Peralta: Gick du själv sådana utbildningar?

Lennart Olausson: Ja, det gjorde jag. Det var Ali Rati som drev en ganska så omfattande utbildning. Sedan efter det jag hade det här med de här kontaktmännen då, de här utbildningarna så…

Julia Peralta: När var det, ursäkta mig igen, när var det ungefär, att du kom på eller att ni kom på att det var viktigt, det här med kunderna och bildade den här gruppen med kontaktmän?

Lennart Olausson: Ja, måste ha varit i början på 70-talet. Vi hade ju inte någon direkt konkurrens då. Även om det fanns lite, som jag nämnde inledningsvis, med Västerås och så här vad. Sedan började det komma fler, det var, de fyra nordligaste Landstingen hade ett företag som hette Norrdata, men det är lite senare, de började intressera sig för vår marknad och det började komma in lite andra aktörer. Dataservice var ett annat företag här i Sverige som bedrev dataservice för en del kommuner, Täby och en del andra kommuner här i Stockholmsområdet. Så vi började väl att intressera oss lite för andra aktörer på marknaden när vi kom fram på 70-talet, i början på 70-talet, men det var ju inte något marknadskrig som det är idag. Jag tror vi började ta upp ordet konkurrenter i vår mun då, att det fanns hot eller det fanns andra aktörer på marknaden. Innan dess hade vi ju levt i en värld där vi var rätt fokuserade på att lösa uppgiften för våra, för förbundets medlemmar och indirekt våra ägare för det var ju kommunerna som ägde oss, men kommunerna var ju inte ålagda att använda våra tjänster, det stod dem fritt, de kunde ju gå om de hittade andra alternativ… Så det var ju ett frivilligt val, så att säga, från kommunens sida, men det fanns ju inte så många alternativ att välja på.

Julia Peralta: Om du kommer ihåg, det är inte så viktigt att du säger exakt, men Västerås var länge också en [konkurrent]?

Lennart Olausson: Ja, just det, ja, och sedan var det då ett privat alternativ då som var Datema Dataservice som hade bearbetning. Det fanns ett bolag som hette SEDAB på den tiden som hade vissa system, en del kommuner använde dem. Sedan fanns det några andra sådana, här kommer jag ihåg Bofors AM som hade bearbetning för Karlskoga kommun, men det var ju beroende på att Bofors fanns i Karlskoga. De hade väl inga ambitioner att sälja till några andra utan det var väl mera en, en tjänst till kommunen. Och det fanns några ytterligare sådana. Men de som arbetade mer aktivt, typ SEDAB Dataservice, de var kommersiella företag som sökte kunder och de såg vi som konkurrenter till oss. Däremot inte Göteborg. Där hade vi inte någon direkt konkurrens. Stockholm var väl heller inte någon direkt konkurrent, däremot var det den här Västeråsgruppen med Kommundata Västerås, eller Västerås Stad som det då var, på den där tiden, de hade ju kunder i Västmanland och, men det var lite begränsat geografiskt så att säga, till Västerås län där.

Julia Peralta: Ja, men det var en konkurrent.

Lennart Olausson: Ja.

Julia Peralta: Den köptes ju upp.

Lennart Olausson: Ja, just det, sedan köpte vi upp konkurrenterna som Västerås och Norrdata.

Julia Peralta: När var det, det var väl i slutet…?

Lennart Olausson: 1978 tror jag det var, eller någonting sådant där.

Julia Peralta: Som de köptes upp, Västerås?

Lennart Olausson: Ja, var det inte det.

Julia Peralta: Ok-

Lennart Olausson: -76 var det Landstingsförbundets Datacentral köptes upp.

Julia Peralta: Jaha. Och de hade alltså, landstingen hade en datacentral?

Lennart Olausson: Ja, men så var det ju många landsting som också hade egen, Stockholms läns hade ju egen verksamhet och Malmös läns landsting hade egen verksamhet. Men, det var ju ett antal landsting som använde sig utav landstingets datacentral och Kommundata hade ju en likartad verksamhet. De erbjöd tjänster till landstingen, alla landstingen valde dock inte att nyttja de tjänsterna utan man hade, till viss del också egen verksamhet. …, men sedan, på slutet utav 70-talet, då konkurrensen började att hårdna, då kom det ju in flera alternativ på arenan. Då gjorde minidatorerna entré så att säga, på den här arenan. Då kom det ju in andra aktörer som hade utvecklat programvaror för IBM-system, system 36-datorer och de hade ekonomisystem på minidatorer som ett alternativ till den här servicebyråverksamheten som vi bedrev och det ökade konkurrenssituationen. Den blev skarpare och skarpare och i början på 80-talet så hade vi då en strategisk diskussion om hur skall vi möta den här utvecklingen från Kommundatas sida. 1983 fattade vi ett beslut att vi måste komma närmre våra kunder med verksamheten. Vi kan inte enbart sitta i Stockholm och bedriva den här verksamheten. Då såg ju, kan man säga, kunderna det här närhetsbehovet. Minidatorer kanske vore någonting, man kanske skall ta hem driften från den där stora centralen och göra det hemmavid på minidatorer, det är ju rationellt och då blir det ju nära, då får vi ju lite tillbaks det vi en gång hade, den här närheten och kontrollen…

Julia Peralta: Det där kortet…[syftar på kontokort].

Lennart Olausson: … ja, det här kontokortet ja. Och det där mötte vi då genom att, och det var ju framför allt de större kommunerna som började att diskutera det här, och det mötte vi då genom att ta ett beslut om att vi skall regionalisera vår verksamhet. Så att vi skall finnas med kompetens och kunskap där våra kunder finns och eftersom landet är indelat i län så blev vårt fokus att försöka finnas ute i länen, även om det kommer att ta viss tid, men vi började 1983. Så etablerade vi vårt första regionala kontor och det var då i Värmland, då fanns Värmlands Data i Värmland och dök upp som en väldigt aggressiv konkurrent för att möta dem på hemmaplan så beslöt vi oss för att vi skall etablera oss i Värmland och vi skall sätta upp ett kontor där. Där skall vi ha försäljning, där skall vi ha kundsupport, där skall vi ha någon som är kundansvarig för våra kunder, i Värmland och det var då mitt ansvar som marknadschef, eller markandsdirektör som jag var på den tiden, att bygga upp den här regionala verksamheten runt omkring i landet. Så på en väldigt kort tid, på fyra år ungefär så etablerade vi oss i samtliga. Tror vi hade 20, 23 eller 24 regionala kontor som vi hade etablerat under den här perioden, så det var en otroligt expansiv tid.

Julia Peralta: Det låter verkligen så.

Lennart Olausson: Ja. Och då hade vi också en otroligt bra kunskap och otroligt bra kontaktyta med våra kunder. Den som var chef för en sådan här region hade ju ett begränsat antal kunder att vårda, att utveckla affärerna med. Vi anställde konsulter som kunde hjälpa de här kunderna implementera nya system, men också se till att få så bra valuta av systemet och att man använde dem på rätt sätt. Vi hade teknikkonsulter men också verksamhetskonsulter och i vissa län etablerade vi också regionala datacentraler som ett sätt att möta utveckling mot minidatorerna. Vi hade det i Halland vi hade det i Jönköping, vi hade det uppe i Gävleborg, ja, på en rad ställen…

Julia Peralta: Så, Västeråsmodellen…?

Lennart Olausson: Lite Västeråsmodellen…

Julia Peralta: Eller hur?

Lennart Olausson: … Precis för det som Västerås hade som en styrka, det var ju närheten till kunderna runt omkring i Västmanland. De kunde åka in med material, de kände varandra. Den personliga kontakten blev det inte medKommundata i Stockholm som hade 260 kunder att bearbeta, utspridda över hela landet. Så det var en otroligt expansiv tid. Då ökar vi också omsättningen väldigt kraftfullt under den här perioden. Då skedde det också ett VD-byte. 1982 kom det in en ny VD och det lade väl också grunden för att vi drog igång den här utvecklingen att vi måste kundorientera oss, vi måste komma mycket närmre våra kunder och vi måste finnas där kunderna finns och så byggdes då den här verksamheten upp.

Julia Peralta: Och jag kan tänka mig att du var väldigt mycket drivande i den här processen.

Lennart Olausson: Ja, den var jag oerhört drivande i. Var intresserad av kunderna och kundernas behov och kundernas sätt att resonera för att vi skall vinna kundernas förtroende Det bygger ju väldigt mycket på relationer och relationsförsäljning. Datasystemen blir mer och mer komplexa och komplicerade och då måste vi bygga upp ett förtroende och det förtroendet och den personliga relationen, den kan vi bara bygga upp om vi också finns nära kunderna och har ett nära samarbete, ett bra kontaktnät med dem då.

Julia Peralta: Så den här regionaliseringen var väldigt bra utifrån den här…

Lennart Olausson: Utifrån den här synvinkeln så var den ju väldigt bra. Går vi längre, lite längre fram i tiden kan man säga att när behovet utav optimering av dataresurserna, konsolidering utav resurserna blir mer påtagliga, då gick ju teknikutvecklingen mot en bättre återgång till ännu större enheter och den utvecklingen fortsätter ju än idag med out sourcing och större enheter och bättre pris, prestandautvecklingen. Man måste hela tiden slimma kostnaderna och det blir större och större enheter och nu har ju teknologiutvecklingen gått den vägen så nu spelar det ju inte så stor roll var datakraften står någonstans, men på den tiden, 80-talet, så var det av stor betydelse för den här närservicen att också kunna hantera en kund, en kundgrupp och nära kontakt med kundgruppen var så väsentlig och den är ju fortfarande väsentlig idag men…

Julia Peralta: Inte på samma sätt?

Lennart Olausson: … inte på samma sätt, nej.

Julia Peralta: Hur länge var det viktigt, det här?

Lennart Olausson: Under hela 80-talet och fram på, ja, till -90, början på 90-talet kan man väl säga.

Julia Peralta: Då börjar man backa?

Lennart Olausson: Ja, då började vi backa för då började det att bli, då blev det en ny situation som inträffade och det var ju att vi fick ju en oerhört stark priskonkurrens på just datakraftssidan. Då handlar det ju om stordriftfördelar. Så därför blev det en, då slog pendeln tillbaks igen, så att säga.

Julia Peralta: Det händer där under 90-talet?

Lennart Olausson: Då blev det mer… ja, under 90-talet blev det ju mer konsolidering, men den har ju sedan fortsatt. Och sedan har ju det även fortsatt med…

Julia Peralta: Ökad konkurrens?

Lennart Olausson: … Det var ju många som, vi hade att möta. Dels den här utvecklingen från mindre företag och minidatorer, även inom Kommundata på det sättet att vi hade flera produktlinjer som vi tog fram då. Det var ju redan på 80-talet, mitten av 80-talet och framåt att vi hade en UNIX-linje. Statsförvaltningen hade valt UNIX som var aktuellt och det slog ju också över på den kommunala, landstingskommunala verksamheten att det skulle vara minidatorer men det skulle vara operativsystemet UNIX. Så då hade vi en UNIX-linje med programprodukter för UNIX. Då sålde vi licenser och så skötte ju kunderna själva driften, som ett alternativ till den regionala verksamheten, eller en kombination, i vissa fall så var det ett alternativ, i andra fall så var det en kombination. Vi hade också en IBM-linje. När AS- 400, den dator familjen kom, så fanns det kunder som var mera benägna att handla från IBM och även IBM hade ju sina UNIX-datorer, AIX. Och sedan hade, på den tiden, Data Point i den kommunala verksamheten ett starkt fäste för Data Point, det var den första dataregistreringsutrustning som vi tog över hit till Sverige. Vi hittade den, i San Antonio, i ett litet företag där som utvecklade den här och de låg ju väldigt, teknologiskt långt framme när vi hittade den här utrustningen. Det måste ju ha varit i början på 70-talet någon gång där. Sedan användes den i kommunerna. Sedan utvecklade ju Data Point sina produkter och byggde också minidatorer och kraftfullare datorer så att vi hade tre sådana här produktlinjer, vi hade en UNIX-linje, vi hade en IBM-linje och vi hade en Data Point-linje. Vi hade programvaror i alla de här tre miljöerna. Kommunerna och även landstingen höll på, så att säga, ta hem datadriften och då byggdes det ju upp lokala IT-avdelningar i kommunerna. Då kom även ordbehandlingssystem, mail och annan trafik.

Julia Peralta: Hu ser du på, nu går vi tillbaka till ADB-tekniken, vad hade den för betydelse för kommunernas verksamhet?

Lennart Olausson: …ja det tror jag var, som jag sade tidigare, eftersom kommunerna expanderade så kraftigt så behövdes det ju instrument för att kunna klara av att hantera ökade volymer utan att man skulle så att säga expandera väldigt kraftfullt på administra-

tion. Fokus var att expandera i verksamheten och inte att expandera administrationen. Och genom att det var en verksamhetsökning så blev det ju inte det problemet att det blev friställningar. Vi skulle kunna haft ett annat motstånd mot tekniken om det hade varit så att det hade varit en oförändrad verksamhet och så går man in med datorisering och så skall man ta hem vinsterna i form utav att man skall rationalisera i administrationen och friställer, men det var ju så att verksamhetsvolymen ökade kraftfullt och på det sättet så kunde man möta de nya administrativa behoven med nya verktyg.

Julia Peralta: Det möjliggjorde en expansion av den offentliga sektorn, om man säger så?

Lennart Olausson: Ja, ja.

Julia Peralta: Utan att det nödvändigtvis innebar kostnader just för administration?

Lennart Olausson: För administration, nej. Och samtidigt så vill man ju ha ökad insyn, ökad kontroll, ökad tillgänglighet, ökad servicegrad. Det var också mycket diskussioner att man också kunde differentiera taxor till exempel i barnomsorgen, genom att vi ju har datorer, då kan vi ju göra taxesättningen på ett helt annat sätt än vad vi kunde tidigare. Vi kan göra mera rättvisa taxor för det är ju möjligt för oss att administrativt hantera det här, som vi inte skulle kunna hanterat om vi inte hade haft, datastöd. Förhandlarna kunde, skapa nya avtal, man kunde, träffa överenskommelser i förhandlingar mellan arbetsgivare och arbetstagarparten och lösa retroaktiviteter och annat för vi hade ju datorer så det går ju att räkna ut retroaktiva löner på ett enkelt sätt, så jag tror väldigt mycket utav, alltså de överenskommelser och lösningar som man valde var baserade på att det fanns en teknik som möjliggörare för den typ av lösningar.

Julia Peralta: En sista fråga och det handlar igen om de här grupper som jobbade, som arbetade med tekniken, du började då som programmerare, om man säger så, systemutvecklare, jobbade du ganska mycket som, sedan så…

Lennart Olausson: Sedan gled det över mera på…

Julia Peralta: blev det mer kundvård…

Lennart Olausson: … på kund, ja, just det.

Julia Peralta: Vad var det, vad hade de för yrkesbakgrund, de som arbetade med datafrågorna sedan, för det blev också, utbildningarna kom igång högskolorna och sådant där.

Lennart Olausson: Ja, sedan kom det ju in programmerare från universitet och högskolor som läst numerisk analys. Så småningom kom det in systemvetare och då hade det ju dragits igång utbildningar som var fokuserade på IT-området. Så det fanns ju teknikutbildning som inte vi hade som började här en gång i världen. Sedan har det fortsatt. På den mera kundnära sidan där sökte vi ekonomer och social sekreterare som hade socionomexamen och ekonomi examina och som kunde verksamhetsområdet. Men på teknikersidan så var det fler och fler som var högskoleutbildade.

Julia Peralta: Med IT eller?

Lennart Olausson: Ja, med IT.

Julia Peralta: … programmerare?

Lennart Olausson: Ja, programmering och ADB och…

Julia Peralta: Dataingenjörer. Ungefär när kommer de här kvinnorna in, och vad har de för arbetsuppgifter?

Lennart Olausson: Ja, det kom ju in kvinnor i utvecklingsarbetet, både programmering och systemeringsarbete, och även på den här kund eller kundnära sidan. Även förstås i produktionen, efterbearbetning. Min minnesbild är lite dålig där, hur den procentuella fördelningen såg ut hos oss, men när jag började, när vi var 11 stycken, då var vi ju mest killar och vi var nog mansdominerade ett antal år framåt innan det kom in fler och fler kvinnor.

Julia Peralta: 70-talet så, ökade det successivt?

Lennart Olausson: Ja, 70-talet, det gjorde det. Inom kommundata var vi 455 anställda 1976. Utav dessa var 113 kvinnor, eller cirka 25 procent.

Julia Peralta: Men, om man säger så här,…när du började så var det ni som jobbade med systemutvecklingen och programmeringen, ni var killar?

Lennart Olausson: Ja, ja.

Julia Peralta: Men användarna, socialarbetarna och…?

Lennart Olausson: Ja, det var ju mycket kvinnor.

Julia Peralta: … administrativ personal och så, det var mycket kvinnor.

Lennart Olausson: Och vi var ju, jag menar, vi hade ju ingen eller ringa kunskap, när jag kom in i den här världen på Stadsförbundet. Jag hade ingen kunskap om kommunal verksamhet eller något sådant där. Den verksamhetskunskapen, den fick man bygga upp succesivt. Sedan tog vi in personer som hade verksamhetserfarenhet och verksamhetskunskap. Och det kan man väl säga att det var ju en brist inledningsvis för en hel del tokigheter och misstag skulle säkert kunna ha undanröjts om man hade haft en bättre förståelse och kunskap om den kundgrupp och den verksamhet som vi byggde system för, men då var det så starkt fokus på att man skulle ju kunna tekniken och bara det var tillräckligt, så att säga.

Julia Peralta: Men du, blev det någon krock i kommunikationen, det är lite grand det du säger nu liksom, att ”vi hade ingen kunskap om det här”, men jag kan tänka mig att de som satt och använde de här systemen som ni utvecklade hade synpunkter. Framkom det klagomål eller synpunkter liksom, ”men hur tänker ni egentligen, ni kan inte föra in de här uppgifterna på det här sättet utan…”, var det så?

Lennart Olausson: Jo, men det gjorde det. Det är klart att det inte är så lätt att kommunicera, det är klart att det blir missförstånd i kommunikation om man kommer från två helt skilda världar. Nu var det så att för att överbrygga de här två världarna så fanns ju då

Kommunförbundet och där vi hade ju ett väldigt nära samarbete med Kommunförbundet när det gäller kravställande och kompetens. Verksamhetskompetens till exempel när det gäller kontoplan, kommunala kontoplaner, så fanns det personer från Kommunförbundet som hade den kompetensen som var med när vi designade lösningarna. Däremot i den här dagliga verksamheten så var ju inte de med och där är det klart att där blev missförstånd att man inte varandra förstod, man pratade förbi varandra och de missförstånden, de är ju störande och irriterande. Och jag vet väl också, att i början när vi hade kundmöten eller kontaktmanna träffar att det var lite ställningskrig mellan oss och användarna. Det fanns en kultur från början att vi som jobbar inom det här dataskråret vi kan ju det här området och vi är ofelbara på något sätt. Vi gör inga fel, utan är det något fel som inträffat så måste det legat på användarsidan. Och det blev ju förstås ett spänningsfält mellan nyttjarna och vi som levererade tjänsterna, Inom Stadsförbundet, kommunerna och städernas intresseorganisation var det här synsättet, kund, leverantör ännu inte uppfunnet. Vi gick ut med Cirkulär som vi kallade det för ”datacentralen cirkular” till kommunerna och jag kommer ihåg speciellt ett tillfälle där det blev en väldigt het diskussion, är ni kommunernas datacentral eller är ni en servicebyrå? På en servicebyrå måste man ju, för att vara en servicebyrå, ge service och då får man väl förmodligen kunna identifiera en kund och att vi är en leverantör. Däremot på kommunernas egen datacentral där kan man kanske mer agera utifrån myndighetsroll och skicka ut cirkulär och säga att så här är det och så här gör man. Det där var en brytning som kom på 70-talet när det började dyka upp konkurrens och kunderna började ställa ökade krav på oss. Man betalade ju för en tjänst och då måste man ju också kunna ha påverkan på hur den tjänsten byggs upp och hur den levereras och hur den utförs. När konkurrensen hårdnar så blev det klart, väldigt tydligt att vi är ju ett bolag som levererar tjänster och vi levererar på en marknad och där finns det kunder och andra leverantörer. Men inledningsvis så var det nog rätt så mycket att vi gärna ville diktera villkoren, så här är det!

Julia Peralta: Så här skall ni göra.

Lennart Olausson: Och, just det, så här skall ni göra.

Julia Peralta: Och det kom lite…

Lennart Olausson: Ja, och då blir det ju…

Julia Peralta: … friktioner.

Lennart Olausson: … ”jaja, men vi vill inte”, ”vi vill inte göra på det”, ”jo men så här är det”, ”men vi vill ha det”, ”nej, men det går inte”. Det går inte. Kunskapsnivån var ju inte så hög heller på kundsidan så man fick väl acceptera, säger man då, ”nej det går inte”, så gick det inte. Och vi var ju en auktoritet…

Julia Peralta: Ok, det är också det, respekt för den nya tekniken?

Lennart Olausson: Ja, just det, precis, det var en ny teknik och vi var ju en auktoritet. Vi representerade den nya tekniken…

Julia Peralta: Så de anpassade sig?

Lennart Olausson: … och så, ja, fick man anpassa sig, sade vi att nej det går inte, så gick det inte. Det fanns inte något annat alternativ direkt att gå till och fråga, ”men skulle det inte kunna fungera på det här sättet”.

Julia Peralta: Nej.

Lennart Olausson: Vi var ju, var ju så att säga huvud, vi var ju…

Julia Peralta: Ensamrådande?

Lennart Olausson: Ensamrådande, så att, på det sättet var det väl…

Julia Peralta: En privilegierat position?

Lennart Olausson: Ja, ja, mycket, mycket.

Julia Peralta: I början i alla fall.

Lennart Olausson: Ja. Men så här efteråt kan man ju också samtidigt konstatera att med den här utvecklingen på den här kommunala fronten och med de här volymerna som jag nämnde tidigare, antal kommuner som ansluter sig så skulle det aldrig gått om vi skulle ha börjat diskutera med varje, jaha, jaså, ni vill ha systemet uppbyggt så, jaha, men då skall vi gå hem och göra lite anpassningar och så skall vi göra en speciellt modul för den lösningen, jaha, alltså ni vill ha det så. Det handlade ju här om att vara väldigt tuff, försöka hitta en medelväg som kunde accepteras av så många som möjligt och så få fram en bra lösning om vi snabbt skulle kunna datorisera den kommunala verksamheten då. Många kommuner skulle ha nytta av det här, för alternativet hade ju annars varit att göra som Stockholm, Göteborg, Malmö, bygga sina egna system, men då hade vi ju inte haft ett ekonomisystem, ett lönesystem utan då hade vi ju haft 30, 40, 50 stycken, så det är klart, du vet, ur samhällets synvinkel så var det ett oerhört rationellt sätt att snabbt datorisera offentlig sektor genom att hitta en gemensam lösning och att bygga sådana lösningar som ändå var hyggligt bra, som skulle kunna användas utav väldigt många, även om det inte tillgodosåg alla speciella önskemål så var det ändå liksom gyllene medelväg och jag tror att det var en väldig klok politik att vara restriktiv med alla specialare för vi hade inte verktyg och tekniker för att kunna klara av massvis med specialare. Så man var tvungen att försöka gå en medelväg och hitta en lösning som skulle kunna användas utav väldigt många.

Julia Peralta: Och det var också lite grand poängen med tekniken, också, den här standardiseringen?

Lennart Olausson: Ja, ja precis. Och att standardisera var oerhört effektivt. på senare tid så har man ju tittat på när minidatorer kom och där fanns många olika typer utav system. Vi hade tre olika systemlinjer med programvaror i alla de här linjerna och då kan man ur ett verksamhetsperspektiv fråga sig, blir det bättre löneutbetalningar om man gör det i en UNIX-miljö än om man gör det i IBM-miljö, blir det bättre socialbidragssystem om man gör det i den här tekniska miljön än i en annan teknisk miljö. Det var dock marknaden som styrde, ja men, vi vill, vi har bestämt oss liksom för en teknisk miljö. Vi har en IT-strategi och det är en UNIX-strategi så vi skall inte ha någon annan teknik än UNIX och ville vi vara med i de affärerna då var det ju ett val, skall vi ha programvaror och vara med i affärerna så innebär det ju att vi får ha dubbla uppsättningar av system och vi får

underhålla tre uppsättningar utav system för det här området. Det skulle aldrig gått på 60-talet med den tekniken vi hade då. Det blev ju lättare och lättare och man kunde migrera programvaror från en miljö till en annan miljö och så det öppnades ju nya möjligheter för oss som inte fanns på 60-talet. Om du frågar om det här med spänningar såklart att det var kunder som tyckte att vi var stelbenta inte speciellt lyhörda för alla de önskemål som kom in, men det var nödvändigt för att åstadkomma en snabb utveckling.

Julia Peralta: Var det några anställda som protesterade mer än andra, jag kan tänka mig att, du var inne på det också, med ekonomiansvarig, administration, alltså att de kanske till och med såg mera av de här fördelarna men att det, medan socialsekreterarna till exempel att för dem var det mera problematiskt, eller, var det så?

Lennart Olausson: Man kan säga till exempel debitering av elavgifter och vatten och renhållning, kändes det väldigt naturligt, det var otroligt skönt att kunna få ut massvis med räkningar och sköta alla betalningsövervakningar automatiskt…

Julia Peralta: Slippa räkna för hand?

Lennart Olausson: … ja precis. Och där fanns ingen känslighet, det fanns ingen data som var känslig som det fanns på den sociala sidan. Det gick väl en linje mellan sociala och ekonomi, öner, hyresredovisningar, bostadstillägg och allt vad det nu var.

Julia Peralta: Sedan, hur länge jobbade du inom Kommundata?

Lennart Olausson: Ja, så länge Kommundata fanns. Jag blev, efter min tid då som marknadschef eller marknadsdirektör så blev jag sedan vice verkställande direktör och satt i företagsledningen för Kommundata under ett antal år. Sedan bytte vi namn. -92 var det väl, då bytte vi namn från Kommundata till Dialog. Då hade vi ju också fått in landstingsverksamhet och privata kunder. Vi hade kommunal verksamhet men vi hade också då förvärvat CRS som ägnade sig åt detaljhandel, Åhléns med kunder bland annat. Vi såg att vi behövde bredda våran bas, kundbas på andra områden. Då var ju inte Kommundata så lämpligt namn om vi skulle ut på privata områden, så därför skedde det ett namnbyte till Dialog. Strax därefter bestämde Kommunförbundet att nu finns det en sådan bredd i utbudet på marknaden när det gäller IT-leverantörer som kommunerna kan använda sig utav så egentligen finns det inte direkt något skäl för Kommunförbundet att bedriva en affärsverksamhet och ta affärsrisker inom IT-området. Därför beslöt man -94 att sälja Kommundata. Då gick man ut till försäljning och då köptes Kommundata utav Celsiuskoncernen. När Celsiuskoncernen splittrades i en försvarsdel och en IT-del så blev det Celsius informationssystem som då Kommundata blev en del utav. Sedan blev Celsius informationssystem så småningom Enator, när Enator och Celsius informationssystem gick samman. Och, då fanns Kommundata i Enator-familjen. Sedan så gick ju Enator, -99, tillsammans med Tieto och så bildades ju Tieto Enator och då blev ju Kommundata en del utav Tieto Enator-familjen.

Julia Peralta: Ja.

Lennart Olausson: Och idag, kan man väl säga, finns fragment utav Kommundata i Tieto Enator när det gäller de sociala systemen inom välfärd, social och skolsystem från Kommundatatiden. Sedan så finns också Kommundata inom Tieto Enator-familjen när det gäller Health-care eftersom landstingssystemen från hälso- och sjukvårdssidan finns där. Sedan sålde Tieto Enator standardapplikationsområdet för ekonomi och personalsy-

stem till Nordic Capital och då bildades Personec som numera heter Aditro. Kommundatasystem för löner som jag har pratat om här tidigare och som vi utvecklade en gång i tiden, den typen av systemlösningar finns nu i Aditro aktiebolag, där finns både ekonomisystem och personalsystem. Sedan fanns det en del kvar som ägnade sig åt konsultverksamhet och mera skräddarsydda lösningar för kunderna och den kallades då i Tieto Enator för Government Services, och den är numera Sirius IT, här jag sitter nu, och jag jobbar idag faktiskt på Kommundatas organisationsnummer. Så Sirius, Svenska Sirius IT är bokföringsmässigt samma organisationsnummer så det är Kommundata som egentligen heter Sirius IT idag.

Julia Peralta: Så det är kärnan?

Lennart Olausson: Just det, så det är en liten intressant rundgång, så det bolags-, ja, organisationsnumret som har varit Kommundata det är numera Sirius. Det har ju använts lite olika sammanhang i Tieto Enator-världen. Det är intressant att se att stora delar utav det som en gång utvecklades, det har sedan splittrats upp och det finns i olika företagskonstellationer. Men det finns system kvar och vissa system är fortfarande, har ju vidareutvecklats och de har förnyats och det har kommit nya versioner och nya generationer, men grunddelarna, så att säga, finns kvar fast det är olika aktörer som hanterar det.

Julia Peralta: Och det här, det sker i slutet av 90-talet början på, på 2000-talet?

Lennart Olausson: Ja, just det, kan man säga.

Julia Peralta: Den här förgreningen.

Lennart Olausson: Det var ju att, Kommunförbundet gick ur och Celsius kom in som ägare. Sedan så har det ju skett omstruktureringar under resans gång från 1994 och framåt då. Och det skedde ju VD-byte också 1992, -93…, i Kommundata. Och då var jag vice VD i Dialog. Under Enatortiden var jag marknadsdirektör på Enator för offentlig sektor. Då hade jag ansvaret för Enators satsningar på offentlig sektor, så då satt jag i koncernledningen. Sedan -99 när Tieto och Enator gick samma kände jag att nu skulle jag vilja jobba lite mer handgripligen ute i projekt igen så att då, gick jag över och blev managementkonsult så det jobbar jag med idag. Inom Sirius har jag konsultuppdrag för olika typer av uppdrag.

Julia Peralta: Så du sitter inte längre i ledningsposition?

Lennart Olausson: Nej, jag sitter inte i ledningen, utan jag jobbar som konsult.

Julia Peralta: Är det någonting Lennart som jag har missat att fråga dig efter…?

Lennart Olausson: Ja, det är det säkert, men…

Julia Peralta: … som du tycker är viktigt att det kommer fram.

Lennart Olausson: …nej, inte någonting som jag kan komma på så här direkt. Vi har väl berört det. Det blir ju så där när man gör lite djupare nedslag på vissa områden.

Julia Peralta: Ja, precis, det, möjligtvis att vi har missat det här med hur samarbetet med andra aktörer var eller relationen med andra aktörer som till exempel staten, politikerna…?

Lennart Olausson: Ja, precis, Kommundata var ju en politiskt styrd organisation genom att det var Kommunförbundet som ägde Kommundata och de tillsatte också styrelsen. Det kan man väl säga att det var en lite speciell bolag på det sättet att våra ägare var tillika våra kunder.

Julia Peralta: Just det.

Lennart Olausson: Så de som satt i styrelsen och representerare Kommunförbundet, de bytte ju hatt när de gick från styrelsemötet och blev kommunalråd, då satt man med kommunernas budget och skulle hantera datakostnadsfrågorna i nästa års budget och så hade man strax innan suttit i Kommundatas styrelse och fastställt budgeten för Kommundata som i hög grad påverkade kommunernas kostnad. Den där balansgången, den var lite speciell och lite svår. Jag var med på många styrelsesammanträden så att det här när vi skulle hantera budget, och framför allt när vi kom in på om det, kommer det innebära några prishöjningar nästa år, då hamnade ju styrelsen i en liten brydsam situation. Skall man vara företrädare för kunderna till Kommundata eller är man företrädare för företaget. Men det gick att hantera, man kan ju tänka sig om det hade varit ett mera vanligt företag där inte ägarna tillika hade varit kund så hade det blivit lite andra diskussioner. Å andra sidan kan man ju säga det var, den här styrningen hade ju den fördelen att det var oerhört kunniga styrelseledamöter som satt i styrelsen och som kunde, kundernas verksamhet och kunde också vara med i prioriteringsdiskussioner. Vad är viktigt att prioritera, vilka områden, vad är det för fokusområden som är väsentliga för att så att säga, IT i samhället och IT i samhällsutvecklingen skulle bli så effektiv som möjligt. Det hade vi inte haft om det enbart hade suttit ägare som hade representerat tekniken/kapitalet. Det fanns ju både för- och nackdelar med det där. Sedan fanns det lite spänningar mellan stat och kommun. Kommunerna hade ansvaret för bostadstilläggen från att de kom på slutet på -60-talet, då hette det bostadsbidrag, tror jag, sedan blir det bostadstillägg. Jag minns inte det exakta årtalet, men det blev en diskussion sedan om det här är en kommunal uppgift eller om det här ska över till Försäkringskassan och det hamnade ju så småningom hos Försäkringskassan så idag är det försäkringskassan som hanterar bostadstilläggen. Och det innebar då både för kommunerna och för oss att där hade vi byggt upp en verksamhet som genom ett statligt beslut togs från kommunerna och flyttades över till staten för ett kommersiellt företag som vi var då så innebar det intäktsbortfall, här slogs undan en marknad. Det är en sådan sak jag minns, annars var det inte så mycket stora konflikter mellan stat och kommunal nivå, vad jag kommer ihåg, utan när det gäller statistiklämnandet till statliga myndigheter och även informationsöverföring från centrala registren och sånt där så fungerade det samarbetet väldigt bra.

Julia Peralta: Ok. Tack så jättemycket.